The only Hungarian Lutheran paper in America.

FŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

Az egyetlen amerikai Magyar Evangélikus Lap.

VOL. 11. ÉVFOLYAM 1943. AUGUSZTUS NO. 5. SZÁM

Jézus nevében: előre!

Most, mikor minden templomot látogató keresztyén lélek a legnagyobb csodálattal fordul azok felé a lelkesedéssel telt napokfelé, amelyeket a Pünkösdi ünnep-kör név alatt ismerünk, minden gondolkozó és egyházát szerető lélekben egy gondolat uralkodik — "Hogyan is lehetne ujra átélni az Egyház történetében azokat a dicső napokat, amelyek a Pünkösd első ünnepét követték " Mindnyájan, akik szeretjük az egyházat, azt kérdezzük, hogy miért is nem lehetne az egyháznak éppen annyi biztonsággal és éppen oly nagy sikerrel haladni nagy céljai felé, mint haladott az egyház a keresztyénség első századában?

Minél tovább és minél mélyebben tanulmányozzuk a Bibliát, annál biztosabb lesz szivünkben az a hit, hogy az első század keresztyéneinek lelkesedését, hitét és munkabiró erejét a ma keresztyén egyháza is magáénak tudhatja, ha a keresztyén hivek, az egyház keretein belül alázatos engedelmességgel betöltik azokat az ELŐFELTÉTELEKET, melyeket az Ur Jézus Krisztus parancsolt tanitványainak és ha levonják azokat a KÖVETKEZMÉNYEKET, amelyeket egy szent-lélekkel eltöltött sziv követel attól, akiben dobog.

Az előfeltételek közül az első ENGEDELMESKEDNI Krisztusnak. Az Ur első tanitványai természetesen menekülni szerettek volna Jeruzsálemből, ahol ellenséges és veszedelmes emberek minden pillanatban olyan sorsra hurcolhatták volna őket, mint Mesterüket, a Jézus Krisztust. A tanitványok féltek, mert a főpapok által feldühösitett néptömegnek a hirtelen haragjával álltak szemben. Mégis kitartottak és nem futottak el, mert engedelmesek voltak. Jézus parancsát megfogadták és minden személyes veszedelem dacára is helyben maradtak, kitartottak. A Krisztus ügye mellett való kitartás, az Urnak való engedelmesség, az első feltétele a Szent Lélek erejének kitöltéséhez. Hány, máma hatalmas keresztyén gyülekezet tekinthet vissza egy olyan multra, ahol csupán egy-egy pásztornak kitartása, egy kis csoport keresztyén embernek Krisztushoz való engedelmes ragaszkodása vetette meg a későbbi fejlődés alapjait. Nincs talán magyar-nyelvü gyülekezeteink közül egy sem Amerikában, ahol az első kezdés nehézségeiben nem állt volna ilyen engedelmes szivvel egy kisded nyáj, akik nagyon kevés biztatást kaptak "kivülről," akik legtöbb esetben gunynak, lekicsinylésnek és nagyon sok esetben még ellenséges lelkületnek is kivoltak téve. De azok, akik kitartottak, azokat megajándékozta az Isten az ő igéretével. A Szent Lélekben erőt adott nekik és érthetetlen módon felemelte őket. Ha uj Pünkösdöt akarunk látni, akkor legyünk ENGEDELMESEK!

A második előfeltétel az ÖSSZETARTÁS. Nézzük csak ezeket az első apostolokat, akik abban a felső szóban egyakarattal együtt voltak az első Pünkösd ünnepén! Egy emberileg kevésbbé összetartozó társaságot nehéz lenne készakarva is összeterelni egy szobába. Jézus mikor tanitványait kiválasztotta, vigyázott arra, hogy mindenféle ember legyen tanitványai között. A hirtelen Pétertől a majdnem lányos-szelidségü Jánosig, minden emberi természet képviselve volt tanitványai között. Az előkelő bankártól a halász emberig, a megvetett adószedőtől a nagyra becsült orvosig, minden foglalkozás ág képviselve volt követői között. És ezek a különbözö természetü és különbözö müveltségü emberek mégis egyakarattal voltak együtt abban a felső szobában. Ma sincs igazi siker egyházi életben más módon, mint igy. Mindenkinek egy szivvel és egy lélekkel kell együtt lenni az egyházban. Ez az együttlét nem azt jelenti ám, hogy a sógor meg a koma vagy "együtt," vagy a falubeliek vannak együtt, vagy a megyebeliek vannak együtt, vagy mind az "öregek" vannak együtt, vagy mind "fiatalok" vannak együtt, hanem azt hogy mindenki együtt van, tekintet nélkül arra, hogy melyik nyelvet beszéli jobban,

vagy két ellemit járt, avagy egyetemi képzettsége van. Mert ez az ÖSSZETARTÁS az egyik fontos előfeltétele annak, hogy a ma gyülekezetét gazdagon megajándékozza Isten Szent Lelkével.

Ez az "együttlét" azonban nem akármilyen együttlét. Ez az IMÁDSÁGBAN való együtt lét. Más szóval nem a bünös helyehujában, hanem az Isten nagyságos dolgainak tanulmányozásában, az istentiszteletek látogatásában, az imádságos keresztyén életben kell együtt lenni. Mert az Ur első tanitványai nem "pikniken" voltak együtt. Nem "Kártya-partyn" voltak együtt. Nem nagyszerü "Banketon" voltak együtt. Ök imádkozásban, Isteni tiszteleten voltak együtt. Ez az egyetlen együtt lét az, ami meghozhatja a Szent Lélek kitöltését Krisztus népére. Hányszor előfordul, hogy "rézzel, dobbal, nádi hegedüvel" összecsődítjük gyülekezeteink népét egy-egy banketra, bazárra, piknikre és mikor elmulik a nagy alkalom megint csak üresen kong a templom. Akkor aztán csodálkozunk, hogy miért. Azért, mert az együttlét csak akkor jelent erőt, ha az imádságban, az Isten tiszteletében merül ki.

Ha engedelmesek vagyunk, ha összetartunk és imádkozunk, akkor amilyen buzgósággal ezt a hármas szabályt betartjuk, olyan mértékben ajándékoz meg bennünket Isten Szent Lelkével. Mikor pedig Isten Szent Lelkével vagyunk gazdagok, akkor nem tehetünk mást, mint a nagy krisztusi parancsnak engedelmesen, bátran és minden erőnkkel fogunk eleget tenni. Ez a parancs pedig arra kötelez bennünket, hogy "alkalmas és alkalmatlan" időben, minden erőnkkel és tehetségünkkel azon legyünk, hogy MINDEN EMBERTÁRSUNKHOZ közelebb vigyük az Evangélium áldott üzenetét, mely a bünösöknek megváltást hirdet az Ur Jézus Krisztusban és örök életet a megtért lelkek számára.

Igy menjünk tehát ELŐRE!

(Leffler)

Mese az öt csillagról

Egy rövidke hir jelent meg a jó multkorában az egyik vidéki magyar hetilapunkban arról, hogy Szakács Sándor és nejének, aki a 217 B avenuen lakik Palmerton, Pa.-ben, az ottani American Legion egy Öt CSILLAGOS szolgálati zászlót adományozott, abból az alkalomból, hogy Szakács Sándor ötödik fia is bevonult az Egyesült Államok hadseregébe.

Mikor elolvastam a kis hirt sirtam is, nevettem is. Sirtam, mert hisz' ismertem én mind az öt Szakács fiut. Ott ültek előttem a Palmertoni **magyar Evangélikus** egyház kis nyári iskolájában minden nyáron szorgalmasan. Ugy fujták a magyar ABC-t mint annak a rendje, meg a ropogos Petőfi verseket is. Muszáj is volt nekik! Mikor az öreg Szakács bátyám megpederte az ő "hazai" bajuszát, akkor baj volt. Már pedig ő gyakran megpederte, ha valamelyik fia, vagy leánya még csak azt a gyanut is felkeltette benne, hogy nem akarnának nyári iskolába, vagy éppen templomba menni. Emlékszem ezekre a Szakács fiukra igen jól. Hiszen nem volt vasárnap mikor nem ültek volna ott az első padban a palmertoni kis evangélikus templomban minden áldott vasárnap reggel, de délután is, mert akkoriban még délután is tartottak istentiszteleteket a magyar templomokban. Hát én bizony, mi tagadás, megsirattam a palmertoni Szakács fiukat, mert tudom, hogy kedves édes anyjuknak, talán a szive is majd megszakadt, mikor nekik egytől egyig szépen bucsut mondott. Tudom, hogy Szakács bátyám szeméből is kigördült egy-egy könycsepp, pedig ő soha életében nem volt érzelgős ember.

De mikor arra gondoltam, hogy az Amerikai Légio palmertoni osztálya egy szolgálati zászlóval ajándékozta meg Szakácsékat, megvallom nevettem. Nevettem örömömben, és arra gondoltam, hogy ime a magyarok Palmertonban is "beérkeztek" Amerikába. Nagy szo am az Palmertonban, mikor az Amerikai Légio tagjai arra szánják magukat, hogy elinduljanak a kis város angol negyedéből az idegenek negyedébe, ahol csak "kompánia" házak kapaszkodnak görcsösen a hegyoldalba, ahol csak az ABC betüivel jelölték meg a város atyák az ucca neveket, mert hát ott ugy is jó volt. Csak a Palmertoniak tudják, hogy milyen nagy szó ez. Éppen ezért örvendeztem és arra is gondoltam, hogy milyen nagyon igaza van a Szentirásnak, amikor azt mondja, hogy "az utolsokból lesznek az elsők." Mert ime egy család akadt Palmertonban, egy magyar bevándorló család, aki öt szép szál derék fiut adott e hazának. És ami mégis igen szép Amerikában az éppen ez — nem akarták ezt eltitkolni, nem akarták ezt a nagy ádozatot lekicsinyleni, de Palmerton kis városának egész népe levett kalappal állt meg egy szerény bevándorló család szerény "kompanyia" háza előtt, hogy tiszteletet tegyen egy magyar embernek és egy magyar asszonynak, akik nem maradtak adósok Amerikának azért, hogy nekik az ő nagynagy gazdagságából egy tisztességes darab kenyeret juttatott.

Ragyogjatok ti "ÖT CSILLAGOK" ott a palmertoni kis B avenuen. Ragyogjatok fennen. Hirdessétek büszkén, hogy egy szerény magyar evangélikus család menynyit adott ennek a Hazának.

Most még csak azt kivánom, hogy ennek az igaz mesének boldog vége is legyen. Jöjjön haza mind az öt Szakács fiu és ha majd a Palmertoni American Legion megint masirozik, ott masirozzon büszkén velük a Szakácsék öt derék száll fia is, éppen, egészségesen, boldogan.

* * *

Semmi sem maradandó csak az, amit Istenért és másokért teszünk. Amit csak magunkért teszünk, az mulandó.

LUTHER MÁRTON ÉLETTÖRTÉNETE

a tanártól a reformátorig

Luther Márton életének sorsdöntő fordulatot adott az a tény, hogy uj Wittenbergi Egyetem tanáraul meghivták. Tanitványainak az egyetemi katedráról hirdette először merész tanait, melyeknek egyenes következménye volt az, hogy a Pápa átokkal sujtotta, majd a római egyház kebeléből kizárta.

Szabó József evangélikus lelkész a hazai Harangszóban igy irja le Luther életének ezt a szakaszát —

Kimagasló tudására felfigyel a szász választófejedelem, Bölcs Frigyes is. Az ujonnan alapitott wittenbergi egyetem egyik tanáraul Luthert hivta meg 1508-ban. Luther a meghivást elfogadja, — de jellemző az egyszerüségére — továbbra is kolostorban lakott egyszerü barátként. 1512-ben a biblia doktorrá avatták. Mint a szentirás tudományának avatott müvelője, most már egymás után adja ki a biblia egyes könyveinek magyarázatát. Előzőleg, 1511-ben másik óriási fontosságu esemény is történik Luther életében. Szerzete ügyében másodmagával Rómába küldték. Hogy a pápáért rajongó, áhitatos barátnak mit jelentett a római ut, melyet gyalog tett meg, arra nézve saját szavait idézzük: „Nem adtam volna százezer tallérért Róma látását.... Mikor megpillantottam, földre borultam, fölemeltem kezemet és igy szóltam: Légy üdvöz, szent Róma! Bizony szent a vértanuk és kiontott vérük által!" Rómába térdenállva kuszik fel Pilátus 28 foku lépcsőjén, amelyről azt tartotta a monda, hogy Jézus azon ment fel, mikor a helytartó elé vezették és amelynek térdenállva való végigkuszásáért lépcsőfokonként 9 évi bucsut igértek. A 4 heti római tartózkodás a jóhiszemü Luthert végtelenül megdöbbentette és igen kiábránditotta.

Akkoriban X. Leó volt a pápa, akiről Carlyle angol tudós azt irja, hogy „inkább pogány volt, mint keresztyén, ha ugyan egyáltalán volt valami." Ennek a müvészetpártoló szabadéletü embernek sok pénzre volt szüksége. És hogy azt előteremthesse, a római szent Péter-templom épitésének örve alatt meginditotta a bünbocsátó cédulák árusitását, amely az embereknek vagyoni állapot szerinti — fél fonttól 25 fontig terjedő — árszabással nemcsak a büntetés elengedését, hanem a bünök bocsánatát is kilátásba helyezte. S mikor a bünbocsátó cédulák egyik németországi vigéce, Tetzel János dominikánus barát a Wittenberg melletti Jüterbockban ütötte fel vásári bódéját, akkor Luthernak saját hivein kellett tapasztalnia e lélekmérgező üzelem kártékony hatását. Irt a püspöknek, hogy szüntessék be ezt az alávaló vásárt. Hiába. Akkor 1517 október 31-én déli 12 órakor 95 tételt szegezett ki a wittenbergi vártemplom ajtajára. Bár nem történt más, mint egy tudós tanár az akkori idők szokása szerint nyilvános megvitatás céljaira közrebocsátotta saját tételes véleményét, mégis joggal számitjuk a reformáció tényleges megindulását ettől az eseménytől. Annak a wittenbergi kalapácsnak koppanó hangjaival ébresztette fel Isten kegyelme egy alvó világ alvó lelkét.

A nem sokkal előbb feltalált könyvnyomtatás szárnyakat adott

(Folytatás a 7-ik oldalon.)

SZIVES MEGHIVÁS.

A Clevelandi Első Gyülekezet kebelében működő Luther Márton Betegsegélyző és Templom Egylet tagjai sorába hivja Cleveland evangélikus népét.

Az Egylet gyüléseit tartja minden hónap harmadik vasárnapján d. u. 3-kor, a 2830 East Boulevardi Evangélikus Iskolában.

Érdeklődőket szivesen látunk. Az egylet tagjai, vagy tisztviselői is felvilágositással szolgálnak.

PÉNTEK PÁL, elnök SZŐKE SÁNDOR, jegyző BALOGH FERENC, pénztárnok

DOMBI LÁSZLÓ, titkár 2957 E. 115 St.

Official Religious Monthly of the Hungarian Lutheran Churches of America

Az amerikai magyar ág. hitv. egyházak hivatalos lapja

PUBLISHER — **Rev. Andor M. Leffler** — KIADÓ

Office of Publication: — Kiadóhivatal:
2836 East Boulevard, Cleveland, Ohio

Editors: — Szerkesztők:

Rev. Gábor Brachna, 1900 West 28th Street, Cleveland, Ohio
Rev. F. W. Rettmann, 161 Hazelwood Ave., Pittsburgh, Pa.
Rev. A. M. Leffler, 2836 East Boulevard, Cleveland, Ohio

Minden cikk, közlemény, valamint minden előfizetés, reklamáció és megrendelés hozzá küldendő.

Published under the supervission of the Board of American Missions of the United Lutheran Church of America, 39 East 35th St., New York, N. Y.

Subscription price One Dollar annually.

PRINTED IN U.S.A. **Előfizetési dij évi egy dollár.** PRINTED IN U.S.A.

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI

Bizonnyal már olvasóink nagyrésze csodálkozott azon, hogy miért késik kedves egyházi lapjuk. A nagy késésnek az első oka az volt, hogy nyomdászunk, Jancsek János hirtelen meghalt és nyomdáját egy angol ember vette át, aki természetesen lapunk nyomását nem vállalhatta. Ez a hirtelen halál eset volt egyik oka a késésnek. A másik oka a késésnek a mai háborus állapot volt. A nyomda iparban, éppen ugy mint másutt nagy nyomdász hiány van és igy sok időbe telt mig egy nyomdára akadtunk, ahol lapunkat egy megfelelő áron kitudtuk adni. Igy is lapunk majdnem mégegyszer anynyiba kerül, mint az előbbeni helyen, ahol szerződésünk volt és mely szerződés nyomdászunk halálával érvénytelen lett. Azonban igy is reményünk van arra, hogy az esztendőt deficit nélkül tudjuk majd zárni.

Ezen a helyen is kérjük előfizetőinket és kedves olvasóinkat, hogy a fenti okok miatt késő lapunkat fogadják ismét szeretettel és igyekezni fogunk azon, hogy az adott körülményekhez képest pontosabban tudjuk a jövőben azt kiküldeni.

ELŐFIZETÉSEK NYUGTÁZÁSA

A Református Betegsegélyző Egylettől hirdetésért 100 dollár folyt be. A Református Egyesületnek sok evangélikus tagja van, akik bizonyosan megelégedéssel veszik tudomásul az Egyesület eme szép támogatását, melyet evangélikus lapunk már hosszu évek óta kap ettől a hatalmas testvér egyesülettől.

New Brunswick, N. J (Wallner Mihály révén) Kenyo József 1, Kecskés Sándorné 1, Kovács Lajos 1, Fullaytár Pál 1, Csete György 1, Mészáros Károly1, Mihályik Mihály 1 Zomboky Sándor 1, Krajcsovics András 1, Kovács Dánielné 1, Nt. Szatmáry Gyula 1 dollárt.

Cleveland, Ohio (Első Egyház)

Fekete György 1, Lauda Károlyné 2 dollár.

Lukács István és Fia

TEMETÉS RENDEZŐK

Betegszállitás korházba éjjel-nappal dijmentesen.

12014 Buckeye Road
LOngacre 7524

2728 Woodhill Road
CEdar 0593

Cleveland, Ohio

Küzdelmeid idején emlékezzél arra, hogy mindenek javát szolgálják azoknak, akik Istenben biznak. Ezért a megpróbáltatásaid idején különös gondot fordits arra, hogy bizalmadat és higgadtságodat el ne veszitsed.

VILÁGAKCIÓ

Gyülekezeteink mindég nagyobb és nagyobb mértékben kezdik megérteni azt, hogy a gyülekezet szükebb körén tul nagy egyetemes egyházi célok és feladatok is vannak, melyek elvégzésére minket, amerikai magyar evangélikusokat is elhivott az Isten. Megelégedve veszszük tudomásul, hogy a Lutheránus Világakció nemes ügyét majdnem minden gyülekezetünk felkarolta és annak érdekében nemes áldozatot hozott. A Lutheránus Világakció célja a hadseregbe bevonult katonáink lelki gondozását anyagilag lehetővé tenni, valamint azoknak az elárvult missziós területeknek a felkarolása, mely területek a háboru miatt az anyaországokból ,mint Svédország, Magyarország, Németország, Norvégia, Dánia, stb., el lettek vágva.

Az eddig az Erős Várhoz beérkezett hirek szerint legdicséretesebb munkát ebben az irányban a New Brunswicki gyülekezet végezte, amelynek derék tagjai 254 dollár és 50 cent adományt jutattak erre a nemes munkára. A Clevelana West Sidei Gyülekezet 121 dollár és 50 cent adományt juttatott el erre a célra a zsinatja pénztárába. Ugy tudjuk, hogy a Loraini Egyházunk is egy igen sikeres gyüjtést végzett, sajnos ennek összegét nem volt módunkbn megtudni. A Pittsburghi Gyülekezetben 106 dollár gyült egybe a Világakció részére, mig a clevelandi Első Egyház pénztárnoka 75 dollár és 50 centet küldött el a zsinat pénztárnokának a Lutheránus Világakcióra.

Igen örvendenénk, ha a többi magyar gyülekezeteink is jelentést tennének az összegekről, amit erre a nemes és mindnyájunkat oly közelről erintő szent célra áldoztak.

MElrose 3075—3076

BODNÁR A. LAJOS

TEMETKEZÉSI INTÉZET

3929 Lorain Avenue
Cleveland, Ohio

Egyházi Hirek

CLEVELAND WEST

Lelkész Nt. Brachna Gábor

MEGLEPETÉSBEN RÉSZESITETTE a lelkészt és családját a gyülekezet abból az alkalomból, hogy kijövetele és a gyülekezetnél töltött szolgálata elérte az öt éves évfordulóját. A gyülekezet egy ebédet rendezett, amelyen csupán az egyház tagjai vettek részt és annak keretében adott kifejezést érzéseinek a hivek serege. A lelkész neje gyönyörü virágot, a lelkész pedig közel 200 dolláros készpénz ajándékot kapott, amit a hivek adtak összе erre a célra.

Ugyanekkor adózott elismeréssel a gyülekezet Nt. Leffler Andornénak, aki férjével együtt szorgalmasan vett részt öt évvel azelőtt a gyülekezet alapitás nehéz munkájában. A másik ünnepelt özv. Czabán Mártonné volt, aki az Oltáregyletet kezdetétől fogva vezette elnöki minőségben. Neki is egy gyönyörü virágot nyujtott át az egyház.

Ez uton is hálásan köszönöm hiveim szeretetét, jóindulatát s áldozatkészségét, külön is kihangsulyozva a rendezőségnek járó hálámat a fáradozásukért.

TÖRLESZTÉSI KAMPÁNYNAK a megtartását határozta el gyülekezetünk legutóbbi közgyülésén. A határozat értelmében október és november hónapokban azzal a kéréssel járul majd a hivekhez az egyház, hogy tartozásunk kiegyenlitésére, legyenek szivesek tehetségük és jóakarutuk arányában adakozni. Az egyháznak az Egyetemes Egyháznál van még 1800. dolláros tartozása, amelyet tekintettel a mostani anyagi körülményekre, az egyházközség szeretne kiegyenliteni, ugyhogy a templomvásárlás öt éves évfordulójára teljesen tehermentessé tudjuk tenni egyházunkat. Az az általános helyeslés, mely az inditványt követte garanciát jelent arra nézve, hogy ez a terv valóban meg is fog valósulni. Hisszük, hogy nem lesz egyetlen testvérünk se, aki kisebb vagy nagyobb mértékben ne hozná meg a maga áldozatát erre a célra. Már is érkeztek be adományok, jeléül annak, hogy az ügy sokak szivében szives visszhangra talált. Eddig a következő adományok jöttek be: Vogel Péter és neje $25.00 és egy másik $25.00-os adomány a terem alapra, az egyház kuglizó csapata $12.50, Wankó István és neje $25.00, Szlaukó Mihály és neje $25.00, özv. Dorner Kálmánné $10.00 és özv. Csehi Gyuláné $25.00, a Senior Luther League pedig $40.00-t adományoztak eddig. Ez a példát adó nemes áldozatkészség minden bizonnyal sokak által talál majd követésre. A jó Istent pedig arra kérjük, hogy kegyelmével adjon áldást ugy az adományokra, mint az adakozókra.

LUTHERAN WORLD ACTIONRA, egyházunk népe a Katona Mamák adományával együtt 121.50 dollárt adományozott. A nemes ügy megérdemelte ezt a bőséges jószivüséget és boldogoknak érezzük magunkat, tudva azt, hogy a mi centjeink lelki szolgálattá válnak a mi katonáink életében.

PÜNKÖSD ÜNNEPÉN konfirmáltuk meg négy ifju testvérünket. Aránytalanul kicsiny ez a szám de nekünk erősödést jelentett ez is és hisszük, hogy erővé válik az Isten igéje azoknak az ifjaknak az életében is, akik szivüket és életüket ajánlották fel a krisztusi életre. Konfirmált ifjaink: Kankula Piroska, Lynn Rudolph, Salzer Jeanette és Szőke Viola voltak. Isten kisérje őket életük utján.

NYÁRI MAGYAR ISKOLÁNKAT Junius 21-én kezdtük meg és négy hétig tartott. Tanitók: Márton Viola, Sándor Jánosné, Soltész Olivérné és Veres Istvánné.

GYÜLEKEZETI PIKNIKET tartunk augusztus 29-én, mikor is a gyülekezet népe a kies Walters Grove-on testvéri együttlétben fogja a délutánt és estét eltölteni.

AZ OLTÁR EGYLETÜNK őszi vásárt rendez szeptember végén. Erre a nagy eseményre már megkezdték asszony testvéreink a munkálkodást.

* * *

CALDWELL, N. J.

Lelkész Nt. Pölöskey Sándor

ESKÜVŐ. Május 20-ikán, Nagy Dénes, a Bloomfield College and Seminary növendéke, néhai Nagy András és neje, szül. Sikos Zsófia Columbia, N. J. lakos szülők fia és Rácz Yolán, Rácz István és neje, szül. Németh Terézia hajadon leánya esküdtek egymásnak örök hüséget, imaházunkban. Tanuk voltak, Nagy Géza és ifju Vadász Györgyné. Isten áldása legyen házaséletükön.

KERESZTELŐ. Május 23-ikán, John Lauritzen és neje, szül. Julia Nelson, Novég származásu szülők fiacskáját részesitettük a keresztség Sakramentumában, aki Jakob Elmer nevet kapott. Keresztszülök voltak, Emanuel Jensen és Brigitta Jensen.

SZÜLETÉSNAPOK. A mult hetekben a lelkész családnak ugyancsak kijutott a meglepetésekből, amikor a caldwelli egyház hüséges tagjai, nagy titokban, ugy a lelkész, mint a lelkészné születnapjára külön rendeztek családias jellegü, igazán kedves meglepetési pártyt, amelyeken majdnem az egész gyülekezet megjelent és a sok jókivánság mellett sok értékes ajándékkal és pénzzel is megajándékozták ugy a lelkészt, mint a lelkésznét. A lelkészpár hálás szivvel méltányolja a szeretetnek és ragaszkodásnak eme szivből jövő megnyilvánulását.

Ugyancsak születésnapi meglepetést rendeztek az Oltár Egylet tagjai egyik fiatal asszonytestvérünknek, ifju Vadász Györgynének, akit szintén sok jókivánsággal és értékes ajándékokkal halmoztak el a megjelent vendégek.

* * *

BETHLEHEM, PA

Lelkész Nt. Ormay János

MÜVÉSZI FRESKÓ AVATÁS. A Bethlehemi Magyar Gyülekezet temploma egy müvészi freskóval lett gazdagabb. Nt. Ormay János tehetséges müvész fia, aki feleségével együtt elismert festőművészek, egy gyönyörü freskót festettek az oltár feletti falra. A freskó tárgya Jézus feltámadása. A feltámadási jelenetet egészen radikális, modern stilusban festették meg az ifju müvészek és az erőteljes gazdag vonalak a feltámadás erős és biztos keresztyén hitét nagyon frappánsan ábrázolják. A Bethlehemi magyar egyházunk boldognak érezheti magát, hogy müvészi szempontból is egy ilyen értékes adományban részült. Az ifju müvész-párnak pedig ez uton is gratulálunk bátor hitvallásukért, mely nemcsak a müvészetük radikális voltában, de a keresztyén hit ily bátor megvallásában nyilvánult meg. Hisszük, hogy a gyönyörü freskó a lelkek erősitését a feltámadás hitének a bátor bizonyosságát fogja szolgálni. A gyülekezet derék tagjai a szükséges festék anyagra bőkezüen adakoztak.

* * *

PITTSBURGH, PA.

Lelkész Nt. Rettmann Farkas

PÜNKÖSD ÜNNEPÉN szép számu gyülekezet vett részt az ünnepi istentiszteleteken. A lelki buzgóság mellett az anyagiakban is áldott ünnepünk volt.

EMLÉKADOMÁNYOK. Özv. Dobisz Andrásné, folyó év julius 24-én elhunyt férje emlékére 10 dollárt adományozott az egyházra. Özv. Szakál Lajosné és gyermekei megemlékeztek néhai Szakál Lajosról, aki mult év julius 24-én halt meg. Ez alkalomból az egyházra 3 dollárt adományoztak.

LUTHER LIGÁNK julius 25-én jól sikerült kirándulást rendezett Ifj. Molnár József kertjébe. A Liga ez uton is köszönetet mond Ifj. Molnár Józsefnek és nejének a szorgalmas munkáért, valamint Szakál Margitnak is, akik az előkészületek érdekében sokat fáradoztak.

* * *

CLEVELAND ELSŐ EGYHÁZ

Lelkész Nt. Leffler M. Andor

ADÓSLEVÉL ÉGETÉSI ÜNNEPÉLY. Lélekemelő ünnepben volt része a clevelandi első egyház népének május 2-án, amikor is az uj templom és lelkészlak épitésének második évfordulóján, a gyüleke-

zet nagy örömmel elégette összes adós leveleit, amelyek szép birtokát két esztendeig terhelték.

A gyülekezet uj temploma és lelkészlakja 1941 május első vasárnapján lett felavatva. Ez épületek 65,000 dollárba kerültek. A gyülekezetnek a Cleveland Trust Banknál volt egy annak idején egy nagyobb banki adóssága 13,500 dollárnyi értékben s a Luther Márton Betegsegélyző Egyletnél egy váltó formájában 2,000 dollárnyi kölcsöne. Ezen kölcsönökön kivül a gyülekezetnek a templomépités idején volt egy k. b. 5,000 dollárt kitevő kintlévő adóssága a különböző vállalkozóknál. Ezeket az adósságokat teljesen kifizette a gyülekezet buzgó népe és összes adósleveleit május 2-án egy hálaadó Istentisztelet és egy gyülekezeti szeretetvendégség keretében elégette. Az adóslevél tényleges elégetését Nt. Dr. Shepfer Henrick, a Pittsburgh Zsinat püspöke végezte, ki nemcsak a gyülekezet népe előtt de a Pittsburgh Zsinat igazgatósági gyülésén is a legnagyobb elismeréssel beszélt a Clevelandi Első Magyar Evangélikus Egyház eme teljesitményéről és ama reménynek adott kifejezést, hogy ebben a nagyszerü munkában a gyülekezet tovább halad, lelkésze vezetése alatt. A gyülekezet népe, negyedévi közgyülésén ünnepélyes jegyzőkönyvi határozatban fejezte ki elismerését azoknak a férfiaknak, akik fáradságot és munkát nem kimélve harcoltak azért, hogy ezt a célt a gyülekezet ily hamar elérhette. Bors Károly, Donó Márton és Tóth Mihály vezető embereknek neveit külön is kiemelte a közgyülés eme jegyzőkönyvi határozatában.

A KATONA ANYÁK TISZTELETÉRE Oltár Egyletünk szeptember utolsó vasárnapján rendez egy Kártya Délutánt. A délután folyamán minden hadbavonult ifju édes anyja, vagy hitvese egy-egy szép kézimunkát kap ajándékba. A kézimunkát Hildinger Walterné adományozza és készíti az Oltár Egylet részére.

* * *

NEW BRUNSWICK, N. J.

Lelkész Nt. Szatmáry Gyula

KATONA FIANKÉRT. Egyházunk buzgó Oltár Egylete nem feledkezett el a mi kedves katonafiankról, akiknek csomagokat küldött. Összesen 51 csomag lett kiküldve. Három fogságban lévő fiunknak is küldtünk csomagot a Vörös Kereszt révén.

ESKÜVŐ volt templomunkban junius 5-én, mikor is Madarász László tengerész vezette oltárhoz Csete Róza testvérnőnket.

* * *

DETROIT, MICH.

Lelkész Nt. Becker Jakab

HUSVÉT ÜNNEPE áldott volt ugy lelkiekben, mint anyagiakban. Templomunk megtelt áhitatos hivekkel, akik az Ur Szent Vacsorájához is igen sokan járultak mindkét istentiszteleten. Az ünnepi adományok összege a Magyar Istenitiszteleten 414.10 dollár volt, mig az Angol Istentiszteleten több mint 200 dollár. Legyen Istennek hála.

A VÖRÖS KERESZT JAVÁRA. Gyülekezetünk népe megértve a hivó szót, amit a közös magyar Vörös Kereszt mozgalom tárt a detroiti magyarság elé és erre a nemes célra közel 100 dollárt adományozott.

ANYÁK NAPJÁN vendég lelkész hirdette egyházunknál az Igét, Nt. Hámborszky N. Pál személyében, kit a gyülekezet szeretettel fogadott.

EMLÉKADOMÁNY. Néhai Pintér Sándorné halálának második évfordulója alkalmából Id. Pintér Sándor és gyermekei két ezüst virágvázát adományoztak az egyháznak. A kedves és szép adomány szolgálja az elhunyt emlékét és Istennek dicsőségét.

NŐI OLTÁREGYLETÜNK elhatároz ta, hogy ezentul a társas összejöveteleit szerda estéken fogja tartani. A legutóbbi ilyen összejövetel augusztus 11-én volt megtartva nagy sikerrel.

* * *

BUFFALO, N. Y.

Lelkész Nt. Papp János László

PÜNKÖSD ÜNNEPÉN szép számu gyülekezet vett részt az istentiszteleten. Az ünnepi adomány is szép volt. Összesen 50 dollár.

KERTI ÜNNEPSÉGÜNK minden várakozáson felül szépen sikerült. Az anyagi eredmény 153 .50 dollár volt. Köszönet e helyen ugy a Nőegylet asszonyainak, mint az egyháztanács tagjainak a fáradozásért.

MÉG MINDIG VONULNAK BE katonafiaink. Augusztus 8-án mondott három kedves ifju bucsut egyházunknak. Ifj. Molnár János, Maglics Róbert és Ifj. Lukács József. Mindhárman Urvacsorához járultak és ily illő módon mondtak bucsut a lelki édes anyának az Egyháznak.

KERTI ÜNNEPÉLYT tartott augusztus 8-án délután és este egyházunk buzgó nőegylete a gyülekezet kerthelységében. A jól sikerült ünnepély kedves és baráti hangulatban telt el.

* * *

LORAIN OHIO.

Lelkész Nt. Turcsányi Gyula.

EGYHÁZI PIKNIKET tartott gyülekezetünk népe augusztus 1-én, mikor is szép számban gyült össze a gyülekezet népe Odorék vendéglátó farmján. A családias jellegü piknik minden tekintetben jól sikerült.

* * *

PALMERTON, PA.

Lelkész Nt. Ormay János

TEMETÉS — A palmertoni kis evangélikus gyülekezetnek nagy halottja volt Josár Jánosné, szül. Horváth Karolina személyében, akinek temetése a palmertoni összmagyarság nagy részvéte mellett folyt le augusztus 1-én. Josár Jánosné 1912-ben jött Amerikába a vasmegyei Mártonhegy községből. Elhunytával a palmertoni gyülekezet egyik buzgó és hithü tagját vesztette el. Özvegye Josár János, aki az egyház egyik oszlopos tagja, valamint gyermeke gyászolják. A feltámadás áldott igéje vigasztalja a megszomorodott családot.

* * *

DÉL AMERIKAI HIREK

Az Erős Vár kiadója időközönkint kézhez vesz egy kis sokszorositott füzetet Dél Amerikából. A kis nyolc oldalas füzet neve "A Magvető," kiadója Nt. Tomonko László, magyar evangélikus lelkész. Ide mellékelünk egy pár szemelvényt a Dél Amerikai kis magyar evangélikus lapból, hogy az itt élő magyar evangélikus népünk némileg megismerkedhessen azzal a munkával, melyet oly hősiesen végeznek magyar evangélikus hittestvéreink Délamerikában, lelki vezérük, Nt. Tomonko László vezetése alatt.

* * *

"1941 junius 29-én tartottuk az első istentiszteletet a barracai templomban, mely alkalommal szép számban jelentek meg a hivek, 100-on felől, hogy hálát adjanak a jó Istennek azért a sok jóért amit cselekszik velünk.

Igen, kaptunk egy templomot és hogy azt meg is tarthassuk, kötelességünk minél többet járni az istentiszteletekre és kérni a jó Istent, hogy legyen segitségünkre, hogy a templomot végleg is a miénknek mondhassuk.

Most pedig hálás köszönetet mondunk mindazon hittestvérünknek, akik a templom berendezésénél fáradoztak, akik a szép padokat csinálták, Szkalics Viktor kurátornak, aki vezette a munkát. Ugyszintén a vend női gyülekezetnek az oltáron lévő müvirágokért, a magyar női gyülekezet élő virágjaiért. Külön kiemelendő a vend gyülekezet elnöknője, Novákné Mária a Gorda, ahogy mi szoktuk őt nevezni, mert az első között van mindég, amikor egyházi dolgokról van szó. Köszönetet mondunk továbbá Novákné Máriának és Bencákné Annának a szép müvirágért, valamint Novák Istvánnak az oltárra tett gyertyákért. Isten áldását kérve minden megjelentre. Reméljük, hogy ezután gyakran fogjuk egymást látni a mi kis templomunkban.

MONTEVIDEO, REP. O-DEL URUGUAY

Lelkészi hivatal calle Asunción 1473. Telefon 90550. Istentisztelet augusztus hó utolsó vasárnapján délután fél 5 órakor, a calle Lima 1621 szám alatt.

BUENOS AIRES, ARGENTINA.

Az 1942-es második felévben az egyházfentartáshoz hozzájárultak:

Szkalics Victor 6, Francisko Bükvics 12, Francisko Csauk 10, Mária de Kiszely 10, Luis Kovács 10, Novák Sándor 5, Császár Ferenc 12, Guillermo Kozár 6, Kálmán Bencsesz 12, Mattia Bagár 2,

Kálmán Lajosa 6, Kovács Lajos és neje 10, Császár Lajos 5, Felkár Károly 3, Kucsán Lajos 3, Lebar Lajos 1, Tereza Skerlak de Barber 1.50, Luce Vince 10, Luis Kreicsmar 12, Carlos Skerlak 5 dollár.

Császár Ferenc és neje Bagár Emilia adakoztak a templomra 10 dollárt, lelkésznek 5 dollárt, az elhalt édesapa Bagár Mátyás és testvére Vilmos emlékére.

Az 1942-es évben tartottunk Barracasban 40 istentiszteletet, melyen átlagosan jelen voltak 22. Kereszteltünk 10 gyermeket, temettünk 1 gyermeket és urvacsorát vettek 40-en.

Sok más érdekes és nekünk Észak-Amerikai magyar evangélikusoknak egy kissé kölönösen hangzó hir van ezekben a kis "Magvető" lapokban. Megtudjuk pl. azt is, hogy a lelkész lóháton utazik egyik kis magyar telepről a másikba és gyülekezete három országban is van.

Ez a pár fenti adat csak a kezdet nehézségeit állitja elénk, de egyben örömmel is tölt el, mert tudjuk, hogy a mi elődeink, az észak-amerikai egyházalapitó evangélikusok is igy kezdték a munkát. Adja a jó Isten, hogy a délamerikai testvéreink munkáján is Istennek gazdag áldása nyugodjon.

LUTHER MÁRTON ÉLETTÖRTÉNETE, A TANÁRTÓL A REFORMÁTORIG.

(Folytatás a 3-ik oldalról.)

a 95 tételnek: két hét alatt Németországban, négy hét alatt egész Európában elterjedt azok tartalma. Megszólalnak a helyeslők és felsorakoznak az ellenfelek is. Ez utóbbiak között legelszántabb volt Eck János tanár, aki a cseh husziták eretnekségével vádolta Luthert. A pápa kezdetben nem tulajdonitott különösebb jelentőséget az egész mozgalomnak, mert azt hitte, hogy az egész nem egyéb az ágoston- és domonkosrendi szerzetesek civakodásánál. Később azonban mégis csak megidézte Luthert Rómába kihallgatásra. Bölcs Frigyes szász választófejedelem azonban, ki mindvégig hü oltalmazója volt Luthernak, nem engedte Rómába a reformátort, jól tudva, hogy onnét nem térhetne többé élve haza.

Igy a kihallgatás a németországi Ágosta városában folyt le 1518-ban. Kajetán biboros hiába fenyegette Luthert átokkal, a reformátor sziklaszilárdan állt a szentirás alapján. Ügyét pedig megfellebbezte a rosszul értesitett pápától a jobban értesitendő pápához.

A következő évben a pápa Miltitz Károly nevü kamarását bizza meg Luther kihallgatásával. Ezen az altenburgi kihallgatáson Luther megigérte, hogy hallgatni fog, ha ellenfelei is hallgatnak. Ellenfelei azonban továbbra is támadták és igy Luther sem hallgathatott. 1520 junius 27. — julius 16-ig nagy vitája volt Eck Jánossal Lipcsében. Mosellanus, a vitázók kortársa igy rajzolta meg a két vitázó arcképét:

Luther középtermetü, vézna; testét a tanulás és gondok annyira kimeritették, hogy közelről nézve csontjait meg lehetne számolni. Érett korában van, hangja átható és tiszta. Bámulatra méltó tanultsága és a szt. irásbeli járatossága, melynek minden egyes versét ismeri, valamint gondolatainak és kifejezéseinek gazdagsága. Érintkezéseiben könnyed és udvarias; nem merev; mindig ember a talpán; társaságban vidám és szereti a tréfát; élénk arcán az öröm kifejezésével, dacára ellenfelei ádáz fenyegetéseinek: nyilvánvaló, hogy egy ily ember nem vállalkozhatik oly nagy dologra Isten segedelme nélkül.

Eck termete magas, teste erős s szögletes, hangja teljes, nem hiába, hogy roppant bordák közül tör elő, melyekkel nem csupán egy szinész, de akármilyen orditozó beérhetné. Szája és szemei és egyáltalán minden vonása inkább egy mészárosnak, mint egy hittudósnak valók. Szellemi tehetségeit illetőleg hatalmas emlékező erővel bir, mely őt kitünő emberré teheti vala, ha ez hasonló erejü értelem szolgálatában áll. De sem élénk felfogásra, sem finom itéletre nem képes, melyek nélkül pedig a többi képesség mind meddő harad. Minden áron csak az idézeteket igyekszik fel halmozni anélkül, hogy ügyelne, vajjon illenek-e azok tárgyához. Vegyük ehhez hihetetlenséggel határos vakmerőségét, mely nem csekélyebb mérvü ravaszsága alatt rejlik. Ha azt érzi, hogy meg van fogva, akkor vagy másfelé csavarja a beszédet, vagy ellenfele nézetét ragadja meg és azt saját szavaiba öltöztetvén, magának tulajdonitja s visszasujtja rá saját gondolatát, minden belőle kivonható badarságokkal.

A vitából Luther került ki győztesen.

Eck a kudarcon felbőszülve Luther ellen pápai átkot eszközölt ki, amely a 95 tétel közül 41-et kárhozatosnak itélt és azok megégetését rendelte el. Erre Luther keserüen látva, hogy a pápa nem hajlandó az egyház romlását megállitani 1520 december 10-én tanárok és diákok jelenlétében nyilvánosan elégette a pápai törvénykönyvet s átoklevelet és ezzel ténylegesen is elszakadt attól az egyháztól, mely a prófétai lelkü. őszintén jószándékü, hü férfiut botorul eltaszitotta magától.

Flowers by Wire Everywhere
ORBAN'S FLOWERS
Producers and Retailers
RA. 1500
Greenhouses: Medina, Ohio
11520 Buckeye Road, Cleveland, Ohio

GYÓGYSZERTÁR
Middlessex Pharmacy
632 Amboy Ave., Perth Amboy, N. J.
Amboy Ave. és Hall Ave. sarkán
Forduljunk hozzá minden orvosi rendelménnyel. Pártoljuk aki minket is pártol. Mindenféle cikkek kaphatók.
Telefon: 4—0163

Phone P. A. 4-1212
Ha megbizható helyen akar vásárolni, akkor menjen az
AMERICAN
RADIO SALES AND SERVICE
Radió, Refrigerator és Mosógép üzletébe
Könnyü lefizetés—Dán evangélikus üzlet
59 Smith Street Perth Amboy, N. J.

Jakab István és Testvérei
A legrégibb magyar temetési intézet az Egyesült Államokban
8923 Buckeye Road — CE. 0384
11713 Buckeye Road — WA. 4421
Cleveland, Ohio

Reménysegek esztendeje!

Az Urnak 1943. éve a mi számunkra minden bizonytalansága mellett is tele van jó reménységekkel.

Reméljük azt, hogy szerte ezen a földön felragyog a szabadság napja minden rabnép fölött;

Reméljük azt, hogy befogadó hazánknak gyözelmet ad a seregek Istene minden ellenségén;

Reméljük azt, hogy a megértés lelke sugallja majd a békét a mi őshazánk népe számára is;

Reméljük azt, hogy a megértés az ajakról a szivekbe kerül az egy Atya gyermekei között;

Reméljük azt, hogy a régiek elmulnak s mindenek mindenütt mindenben megujulnak;

Reméljük azt, hogy multán a háborunak uj harcok magvai nem szöknek uj csirába;

Reméljük azt, hogy testvériségbe öleli a világot a legfőbb akarat engedelmes megértése;

Reméljük azt, hogy nem maradunk le az önzetlen áldozatok hozatalának versenyében;

Reméljük azt, hogy mint a multban és jelenben, ugy a jövőben is: szolgálhatunk.

1726 PENNSYLVANIA AVE., N. W.
KOSSUTH BUILDING
WASHINGTON, D. C.

Az Amerikai Magyar Református Egyesület

Hungarian Lutheran Monthly
2836 East Blvd.
Cleveland, Ohio
Return Postage Guaranteed

Sec. 562 P. L. & R.
U. S. POSTAGE
1c Paid
Cleveland, Ohio
Permit No. 907

Postage Due 1½ cents

RETURNED TO WRITER
REASON CHECKED
Unclaimed ..... Refused
Unknown ..... Refused
For 3 days address
Moved, Left no address
No such office in state

Done 1219

Mrs. Lajos Varady,
14209 Mayfair Ave.,
Cleveland, Ohio.